

ACC. N:R M. 14612: 1-3.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Landskap: Skåne Upptecknare: Jöns Andersson, Kyrkheddinge
Härad: Bara Berättare: " " "
Socken: Kyrkheddinge Berättarens yrke: lantbr.
Uppteckningsår: 1958 Född år 1883 i Lund

Imuden. s. 1-3.

LuF 109

Smeden.

I vår bygd har sedan enskiftet ej någon bysmed varit anställd. Smidesarbetet har här utförts av smeder som i ungdomen lärt sig smedyrket och sedan köpt sig ett smideverk med tillhörande mindre smedja, eller också själva där inrättat den. I min hemsocken Ersarp, fanns i slutet av 1800-talet, någon gång 7 st. sådana smedjor. Numera finns där endast 1 smedja där. Här i Flygheddinge socken var det vid samma tid 3 smedjor. Av dessa är nu de två kvar.

Varje smed hade i regel sina brunder beland. Lantbrukarna och ofta var det bonde-rens om priserna. Ett par av smedjorna här drevs i större skala med 3-4 anställda.

4 Här tillverkades jordbruksskredskaps lastvagnar och åkrvagnar mm. I den ena smedjan i Ersarp

hade man specialiserat sig på tillverkning
av hästtröskverk, som på 90-talet hade god
avsättning. Somliga av smederna var specialis-
ter på tillverkning av yxor, knivar, eggjäm, spe-
dar m.m. En stor del av smedens arbete var skre-
ning av hästar. Någon av smederna ^{hade} genomgått en
kurs i hovslageri vid Åhrarp och de var särskilt
anlitade för skoning av lantbrukarnas hästar.

Smeden hade i allmänhet gott anseende och
var alltid bjuden på böndernas gillen och fam-
miljefester samt var där ofta anlitad som traktör.

Arbetet var smederna alltid klädda i förskinn.
På fritiden var de klädda som det övriga
landsbyggsfolk.

Smedens bostadshus liknade andra bostadshus
men somliga hade smedjan på bortre ön-
dan eller var i vinkel med denna. På somliga
ställen låg smedjan för sig själv.

De flesta smedjor hade skostall, kolvrum.
För hade smedjorna bälj och sidblåster, nu-
mera har de fläkt och vindblåster. Sedan
el-kraften kom till bygden, på 1920-30-talet
har smedjorna utrustats med moderna ma-
skiner som drives med el-kraft samt förses
med vridningsaggregat och bättre verktyg.

Smidesjärnet, stålet, kolen m.m. köptes hos firmor
i Städdena, vanligtast hos F. H. Dieders, Malmö.

Smedskapet var tungt och slitande för, då det ej
fanns bälj järn i många olika dimensioner utan
man måste bryta och fördela järnet till önskad
storlek och sedan smidas ut. Man tillverkade
då och då själv hästskor och sän, samt spets av
flera dimensioner. Härtiden för smederna var
3 år, förste året ingen lön utom kostar. Härförken
tände fyren med en halmriske eller en näve hy-
velspån om morgonen och fick draga bäljen und arbetet.